

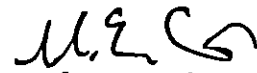

Prof. Dr. Metin Ergun
Muğla Milletvekili
Dışişleri Komisyonu Üyesi

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Türkiye, dünyanın önde gelen zeytin ve zeytinyağı üreticilerinden biri olmasına rağmen, üreticilerimiz artan üretim maliyetleri, ürün fiyatlarının düşük seyretmesi ve uluslararası gümrük düzenlemeleri nedeniyle ciddi bir gelir kaybıyla karşı karşıyadır. Özellikle zeytinyağında yaklaşan hasat dönemi öncesinde mevcut stokların henüz eritememiş olması ve uluslararası piyasalardaki fiyat gerilemesi, üreticinin karşı karşıya bulunduğu riski daha da büyötmektedir. Üreticinin emeğinin ve alın terinin karşılığını alamadığı bu tablo, yalnızca çiftçinin gelirini değil, Türkiye'nin zeytincilik sektörünün sürdürülebilirliğini ve ihracat gücünü de tehdit etmektedir. Geline aşamada zeytin için açıklanan alım fiyatları geçmiş yılların gerisinde kalarak, üreticinin toplama maliyetini dahi karşılayamayacak seviyelere gelmiştir. Bu da zeytinin toplanamama ve dalda kalma riskini ortaya çıkarmıştır. Başta Muğla olmak üzere, ülkemizin 41 ilinde ve 270 ilçesinde üreticinin yaşadığı sıkıntılar taşınamaz bir noktaya gelmiştir

Bu nedenle, zeytin ve zeytinyağı fiyatlarının üretici aleyhine düşük kalmasına yol açan ekonomik ve yapısal nedenlerin bütün yönleriyle araştırılması ve üreticinin korunması amacıyla kalıcı tedbirlerin alınması elzem hale gelmiştir. Bu doğrultuda, Anayasa'nın 98'inci ve Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 104 ve 105'inci maddeleri uyarınca Meclis Araştırması açılmasını arz ve teklif ederiz.

Prof. Dr. Metin Ergun
Muğla Milletvekili

GEREKÇE

Zeytin ve zeytinyağı sektöründe üreticilerin artan girdi ve hasat maliyetlerine karşılık ürünlerini yeterli ve sürdürülebilir bir fiyattan satamaması, önceki sezondan kalan stokların eritilememesi ve yaklaşan yeni hasat dönemiyle birlikte arz baskısının daha da artması, sektörün geleceği açısından ciddi bir risk oluşturmaktadır.

Son dönemde uluslararası piyasalarda zeytinyağı toptan fiyatlarının 3,5 ila 4 avro/litre seviyelerine kadar gerilemesi, Türkiye'de ise yüksek enflasyon ve üretim maliyetleri nedeniyle üreticinin maliyetlerini karşılamakta zorlanması, sektördeki maliyetler ile ürün fiyatları arasındaki farkın giderek açılmasına neden olmaktadır. Özellikle emek yoğun bir üretim yapısına sahip olan zeytincilikte işçilik, gübre, ilaç, akaryakıt, sulama, hasat ve nakliye maliyetlerindeki artışlar üreticinin üzerindeki baskıyı artırmaktadır.

Bunun yanında, makro ekonomik politikaların sektör üzerindeki etkileri ile döviz kurundaki gelişmelerin üreticinin ve ihracatçının rekabet gücüne etkisinin bütüncül biçimde değerlendirilmesi gerekmektedir.

Ayrıca, Türkiye'nin önemli zeytinyağı ihracat pazarlarından biri olan Amerika Birleşik Devletleri'nde Türkiye menşeli ürünlere uygulanan ilave gümrük tarifesinin rakip ülkeler karşısında Türkiye'yi dezavantajlı konuma getirmesi de sektörün ihracat kapasitesi bakımından önemli bir sorun teşkil etmektedir. Sektör temsilcilerinin açıklamalarına göre Türkiye menşeli ürünlere yüzde 12,5 oranında ilave tarife uygulanırken, Avrupa Birliği ülkelerinde bu oranın yüzde 10 seviyesinde kalması ve Tunus gibi önemli üretici ülkelerin söz konusu ilave tarifeden muaf tutulması, Türk zeytinyağının uluslararası pazarlardaki rekabet gücünü olumsuz etkilemektedir.

Diğer taraftan, yaklaşan hasat döneminde yüksek rekolte beklentisine karşın önceki sezondan kalan satılamamış stokların bulunması, arz fazlası riskini artırmaktadır. Mevcut stokların yeni ürünle birleşmesi hâlinde fiyatların daha da gerilemesi ve üreticinin ürününü maliyetinin altında satmak zorunda kalması veya ürünün dalında bırakılması riski bulunmaktadır.

Unutulmamalıdır ki, zeytincilik, yalnızca ekonomik bir faaliyet değil, kırsal nüfusun istihdamı, tarımsal üretimin sürdürülebilirliği, ihracat gelirleri ve Türkiye'nin uluslararası tarım ürünleri ticaretindeki konumu bakımından stratejik bir sektördür. Bu nedenle kısa vadeli fiyat hareketlerine müdahalenin ötesinde, üreticinin gelirini koruyan, stok ve arz yönetimini sağlayan, ihracatı güçlendiren ve Türkiye'nin dünya zeytinyağı pazarındaki rekabet gücünü artıran kalıcı politikaların oluşturulması gerekmektedir.

Bu kapsamda; zeytin ve zeytinyağı üretim maliyetleri ile üretici satış fiyatları arasındaki farkın nedenlerinin belirlenmesi, fiyat oluşum mekanizmalarının incelenmesi, mevcut stok miktarının ve stokların yeni hasat dönemine etkisinin ortaya konulması, ihracat kısıtlamalarının ve gümrük vergilerinin sektöre yönelik sonuçlarının değerlendirilmesi, üreticinin gelir kaybının önlenmesi, Türkiye'nin zeytin ve zeytinyağı ihracatındaki rekabet gücünün artırılması amacıyla uygulanabilecek destek ve politika araçlarının belirlenmesi büyük önem taşımaktadır.

Bu çerçevede;

- Zeytin ve zeytinyağı üreticilerinin güncel üretim maliyetlerinin ve üretici satış fiyatlarının belirlenmesi,
- Zeytin ve zeytinyağı fiyatlarının maliyetlerin altında kalmasına yol açan ekonomik ve yapısal nedenlerin araştırılması,
- Önceki sezondan kalan zeytinyağı stoklarının miktarının ve yeni hasat döneminde oluşturabileceği arz baskısının tespit edilmesi,
- Üreticinin ürününü maliyetinin altında satmak zorunda kalmasının veya ürünün dalında kalmasının önlenmesi amacıyla uygulanabilecek fiyat ve gelir desteklerinin belirlenmesi,
- Üreticiye verilecek prim desteklerinin etkinliğinin ve finansman kaynaklarının değerlendirilmesi,
- Zeytin ve zeytinyağı ihracatında uygulanan kota ve diğer kısıtlamaların üretici ve ihracatçı üzerindeki etkilerinin incelenmesi,
- Türkiye'nin başta ABD olmak üzere önemli ihracat pazarlarında rakip ülkeler karşısındaki gümrük vergisi ve rekabet dezavantajlarının giderilmesine yönelik politikaların belirlenmesi,
- Türk zeytinin ve zeytinyağının katma değerli, markalı ve ambalajlı ihracatının artırılması için alınması gereken tedbirlerin ortaya konulması,
- Kooperatiflerin ve üretici örgütlerinin sektördeki rolünün güçlendirilmesi,
- Zeytinyağında etkin bir lisanslı depoculuk ve stok yönetimi sisteminin geliştirilmesi,
- Üretim maliyetlerinin azaltılması amacıyla gübre, ilaç, akaryakıt, sulama, işçilik ve hasat giderlerine yönelik destek mekanizmalarının değerlendirilmesi,
- Türkiye'nin zeytin ve zeytinyağı sektöründe uzun vadeli üretim, ihracat ve fiyat istikrarı stratejisinin oluşturulması gibi adımların atılması için gerekli inceleme ve araştırmaların yapılması amacıyla Anayasa'nın 98'inci ve Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 104 ve 105'inci maddeleri uyarınca Meclis Araştırması açılmasını arz ve teklif ederiz.

ADI VE SOYADI	SEÇİM BÖLGESİ	İMZASI
CIHAN PAÇACI	İSTANBUL	M. Etem Paçacı
Şeno (Sunat)	Manisa	Şeno (Sunat)
Erhan USTA	SAMSUN	Erhan USTA
AYMÜCE TÜRKER TAŞ	ADANA	AYMÜCE TÜRKER TAŞ
M. SALTUK RÜKİA KANDARCI	İSTANBUL	M. SALTUK RÜKİA KANDARCI
Burhan DALGIN	BOLUKESİR	Burhan DALGIN
A. Şefik ÇİRKİN	Hatay	A. Şefik ÇİRKİN
ŞURAK AKBURAK	İstanbul	ŞURAK AKBURAK
LÜTFULLAH KAYALAR	COZGAT	LÜTFULLAH KAYALAR
Yakup AYDIN	Trabzon	Yakup AYDIN
Hakan Serap OCAK	Afyonkarahisar	Hakan Serap OCAK
Şelale BEROBULU	Bursa	Şelale BEROBULU
Toray YALDIR	Akkoçay	Toray YALDIR
Hüseyin KIRKPINAR	İzmir	Hüseyin KIRKPINAR
Yücel Arslan	ANKARA	Yücel Arslan
Kılcıoğlu LİF	ÇANAKKALE	Kılcıoğlu LİF
Selcan Paşacı	PEKİRLER	Selcan Paşacı
Burhanettin Kocaman	Mersin	Burhanettin Kocaman
İsmail Türkkan	Kocaeli	İsmail Türkkan